

پہنچاؤ

سوال ۳۔ بابا فرید گنج شکر

تعارف

بابا فرید گنج شکر دا اصل نام مسعود سی ہے
آپ سال ۱۱۸۸ء فول حلتان دے نیڑے اک علاقہ کوٹوال
وج جے سن۔ جناب نے مڈھلی تعلیم اپنی والدہ محترمہ لوول
لئی سی۔ اوہناں نے خواہ بہتیار کائی دی بیعت کر کے ہوفیا
دے مشہور سلسلہ چشتیہ دی راہ اوڑ لئی عرش دی بیعت
حاصل کرن لئی دی گئے نے اوہناں دی وفات دے بعد
حلتان واپس اوڑے تے فیر اجودھن پان پتن وج ڈہرے
لائے بابا پوراں نوں پنجاہی د امدھلا شاعر اُھدے پن
آپ نے اپنے شلوکان راہی اوس ویلے دی سادیاں (رومان
دی پدایت تے اصلاح کیتی سی۔ اوہناں دا وصال سال ۱۲۵۸ء
وج سوات تے یہ سال ۵ توں ۱۵ شرح الخراج نوں نوایڈا عرس
پڑے شوق و ذوق نال عنایا جندا اے۔ آپ دا مشہور زمانہ
شعر داتا دربار دے بوجے تے لکھیا ہویا اے
گنج بخش فیض عالم عظیم نور خدا
کاملان راہ پیر کامل کا جلال را راسترا

شلوک

ڈاکٹر اسلم رانا دے بقول
شلوک دو یادوں و دو مہر عیاں والی
شاعری نون اُکھیاں نہیں جیڑی لسی اللہ
دے نیرنگ نے کیتی سووے۔ اوس دے موضوعات
دی کوئی قید نہیں۔

شلوک نون سادہ تے سوکھی بونی وچ شاہ لوکاں دیاں
کلاں وی اُکھیاں جا سگدا اے فقیر بون شاعری دے
کروں عام عوام دی علاج دا کم لیندے ائے نل۔

درس اخلاقیات

— آلف خاں نے بابا فرید دی شاعری نون
اخلاقیات دا مجموعہ اُکھیا اے۔ اوہناں نے گورو گرو وچوں
بابا جی دے کلام نون اُکھیا بابا فرید وچ اکھا لکھا اے۔

نفس دے خلاف جیاد

سوفیاء کرام دے نیڑے بندے دا سب نون
وڈا و پھی اوس دا نفس اے جیڑا اوس دا ڈڈھ
نہیں ہرن دیندا۔ اوس دی جگہ عقاون لئی
بندہ ائٹھ اہل فقہد نون وکھو جو جاندا اے اوس
لئی بابا فرید ائٹھ گلے وچ اک گاڈ دی تختی رکھدے سن
تے جد جگہ لگدی تے اوہنوں ہی وڈ لیندے سن۔

بابا فرید اوتی مہری گاڈ عقاون مہری اے

ہسبر واستقامت دا درس

جیوں بندے دی ہیں ہر جانڈی اھے تے اوہ
 اوکے توں اوکے حالات وچ وی نشیں ڈولدا بیوں تے اوہوں
 یقین سوزدا اے
 اللہ ہسبر کُرن والیاں دے نال اے۔

سچائی دا درس

فقیراں نے سچائی تے واوا زور دتا اے، کیوں جی
 چھوٹ نہ بہائی دی جڑ اے۔ جیوں تیکر انسان
 سچ دی راہ نشیں پھڑے گا اوہ کاعیاب نشیں سوسکدا۔

اللہ دی یاد

عبادتار سوسنٹے اب توں یاد کُرن دا ذریعہ
 نیں تے بابا فرید غماز جیہڑی کہ موہن دی معراج
 اے تے بندے دی مغفرت لئی ضروری اے کیوں جی
 بہائی تے بے صباہی توں اوکدی اے ول بندے توں
 جانظر دا اھدے نیں ایس کم واسطے کوئی حیل حجت
 راجے نہیں آنڑی جاہی دی۔

ع اللہ قرید غماز پڑھے

آفرت دی تیاری

ع ہوت نہ پھڑے ہسبر پھمبر

بابا فرید لکھنے نہیں کہ ایسے موت نے لکھے توں وی
 نشیں خشیا۔ پر بندے نے ایسوں کُرفانا اے تے بندہ جیوں
 لکھ دے گھار فاندا اے تے فانی ہتھ نشیں جانا چاہیڈا
 ایس لئی اگلے حیاں دی فکر کردے سہیاں ایسے
 لئی نیل اعمال اٹھ کر لوو۔

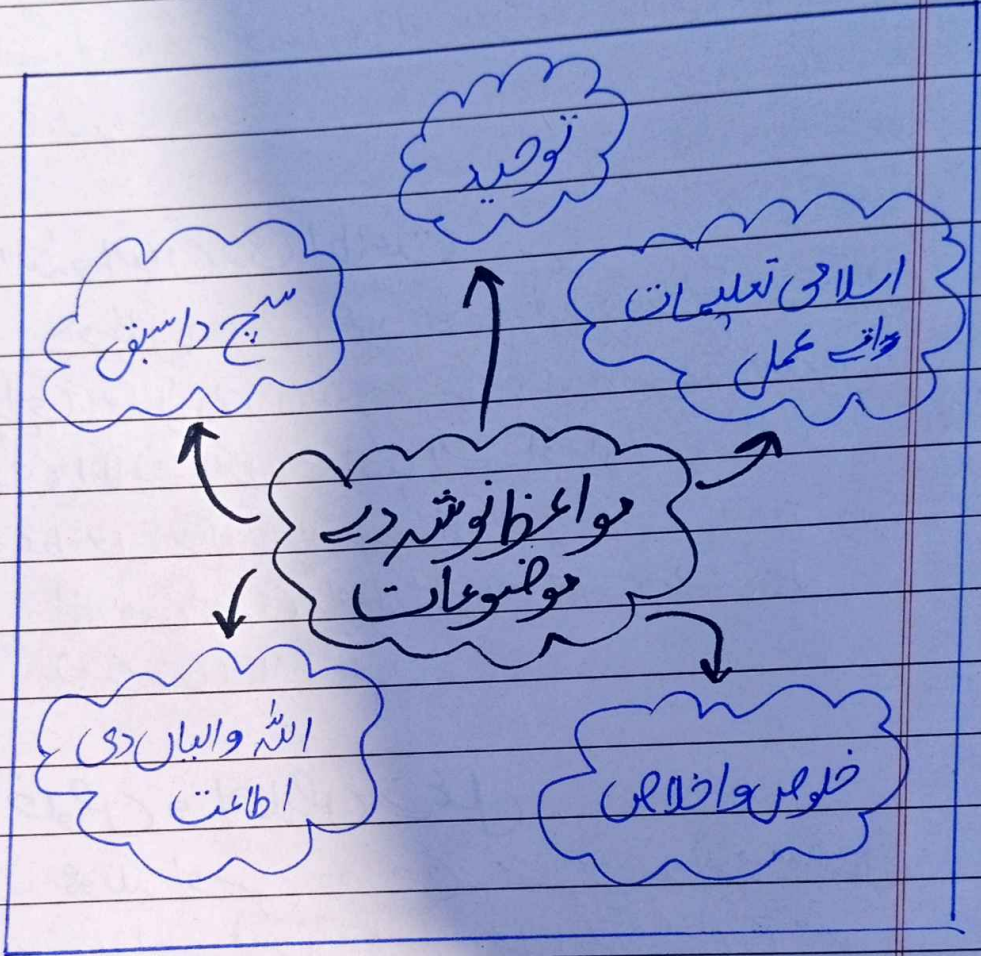
حکلی گل

بابا فرید حالانکہ پنجابی بولی دے مڈھلے شاعر سن
 پر تو اڈھی شاعری و اج وی عام انساناں تے مسلماناں
 لئی حیا نور اے۔ اوہناں نے ایٹی ساری صحتی اعلیٰ
 اخلاقیات جیٹرائے دین اسلام دا درس نہیں تے
 عمل کردے سہیاں گنڈائی سی۔ تے ساری صحتی دین تے
 لوکاں دی خدمت واسطے متھن کردتی سی۔ آپ نے
 اخلاقیات دے راہیں اسلام دی تبلیغ کیتی
 سی تے ایہی وجہ اے کہ اج ہنکر ایسناں دانان
 کوئی عزت تے ٹکڑی نال لیکھدے نہیں۔ اوہناں دی کاوشاں
 نوں جے اج وی اپنا جاک تے معاشرے دیاں کئی
 بیماریاں دور سے سکدیاں ہن۔

سوال ۵۔ مواظظ نوشتہ گنج بخش

آپ دا تعلق نوشاہی سلسلے نال سی تے شاہ دولہ
 دی نسبت دی وجہ توں نوشتہ شاہ کیلا وندے سن۔

اوشیاں نہیں سوکھی ہیں اور وجہ سادہ الفاظ نال عوام العالیوں
 نول کُچھ نصیحتاں لکھیاں سن جنناں نول مواظف نوشتہ
 اٹھیا جاننا اے۔

توصید دا درک

اوشیاں دے وعظ دا سب توں پہلا موضوع سوینڈے
 رب دی واحدیت اے۔ اوہ لکندے نیں کہ اللہ کلا
 ای ایس کائنات دا مالک تے بناوٹر والا اے۔
 اوہی سٹاریاں دیاں فریاداں نول سنڈاوی اے تے مشکل
 لکھائی وی لکدا اے۔ جیہڑا اودے نال لکھی وی شے نول
 رلاشے گا اوہوں اگ وچ سٹرناسکے گا۔

سچائی دی راہ

اوپناں دا دوجا وعظ سی کہ ہمیشہ سچ بولنا چاہیدا کہ
 لیوں جے سچائی فون لکھی وی کوئی نقصان نہیں اہڑا۔
 اے راہ اوکھی سو سکدی اے نہ سچی کامیابی اسے راہ
 تے لبتی اے۔

اللہ واپناں دی اطاعت

اوپناں نے قوم ٹوڈنے قوم لوٹا ولھائی دی مثال
 راہی لوکاں فون اللہ دے نیک تے لگن پدہ بندیاں
 دی اطاعت کرن دا اھیا اے۔ اوپناں دے آپس
 وعظ فون قرآن پاکی نے ایج اھیا اے
 جے تنسی سپری راہ اپڑاں چاندے سو تے وسیلہ
 (مشرک) تلاش کرو۔

خلوئیں و اخلاقیات تے عمل

چونکہ اوس دور وچ نئے سون واری مسلمان
 اپنے پرانے ریت وایتاں فون واری طرح نہیں
 چھڈ سکے سن تے آپ نہیں اوپناں لوکاں فون
 دوائے خلوئیں دل نال اسلامی تعلیمات ول ٹرن
 دا اھیا سو۔

اسلامی تعلیمات تے عمل

اوپناں دا اے وعظ سارے ولنظاں دا ڈوڑ سی
 لیوں جے جد ساری پدایت بلے جے وی جائے لیوں

اویں تے محل نہ سووے تے اوس ساری حضرت دا کوئی
فائدہ بلکہ نہیں پہنچدا۔ اویں دا اگھنسی کہ بندے
نوں اوی ساری حیاتی اسلام دے حکماں اتے عمل کردیاں
کھنڈن گانٹھی چاہی دی اے۔

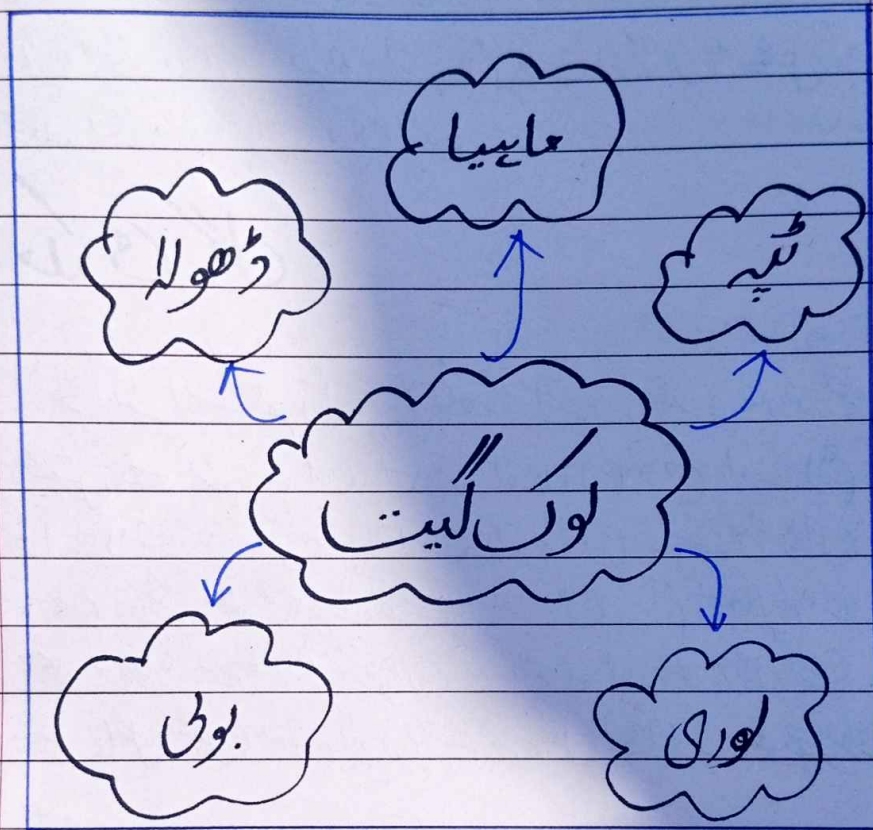
مردی گل

ڈاکٹر اسلم رانا دا اگھن اے کہ حضرت نوشہ گنج
مخمس قے بڑے ای گھٹ لفظاں وج اسلام
دا فلاہہ پیش کیا اے اویں دے وعظاں
دی چوٹی فونی اے وے کہ اویں عام لوکاں دی
سمجھ بوجھ دے مطابق بیان کیاسی۔ اوہ لہی گل کرن
دے قائل نہیں سن کیوں جے لمی گل اویں اثر بھوچھدی
اے۔

سوال ۶- لوک گیت

پنجاب دی مڈھول پرائی تاریخ وج لوک گیتاں
دا اویں مقام وھرا اے اے گیت لوک شروع
سوے، گتہ ایں نوں گانوں شروع کیا، ایں
سوالاں دا جواب اچ ہنڈ نہیں لھیا کیوں جے اے
موسی تم ویش ڈنڈھ لوڈ وور پرائی اے (محمد آلف)
فال، پنجابی زبان دا بھولرا۔ پنجاب دے یہ موقع

دی شان ایسی لوں گیت ہیں

لوری

لوری اوس گیت نوں اکھدے ہیں جیٹرا
 حاوراں، بیٹیاں، نانیاں، دادیاں، بھیاں تے
 حاییاں تک یاٹھراں نوں سلاوٹ تے چپ کراون
 لئی گانڈیاں میں ونٹی ویکھو
 اللہ کا کا سو

شیرے بودے پے گئی جون

کڈن بیٹیاں حاییاں

کڈا لے پے کے تول

عاشقیاں

اچھے ان ایسے جو جی لطف شاعری اسے جیرو
 وج پلا دھری ہے مہنی سوذا ان تے دوسرے دھری
 وج اہل گل کیتی فاندی ان ایس دے مہلووات
 دا احاطہ واہا کھلوا سوہرا ان۔ اچھ راہی نے ایٹ
 شایکار ترخین وج وی عیاست لکھ جنیاں توں
 اونیاں میں الٹ مٹیاں دیاں جنیاں دا اظہار کیاں
 ۷ کھلی کھیر دی فی کھلی کھیر دی
 چھلاں دئی ماردی جوانی جی، سپری

۷ موندے اُتے لئی ان

چھلاں ورگی جند دئی عاشقیاں تہہ روئی ان

تہہ

لوی مایہ تے تہہ نوں ان ای اکرے میں لیکن
 ایٹا ایناں وج بنادی فرق مہلووات دا ان تہہ
 شادی ویاواں دی قبولیت ان جردے وج سپیلیاں
 پار دوسرے تے رشتہ دار لاڑے تے دوٹی نول چھوڑدے
 ریندے میں

۷ جٹا لکھ بنی تے

کاشنی دوپٹے والے منڈا عاشق تہہ تے

۷ کڈا لکھ کھلی نول

پھان اتے جیندی لکھ لئی ان قسمت والی نول

بوی

ایہناں گیتاں دے وچ زیادہ تر پنجابی جوان
جٹاں دی پیادری پورانے لوکاں دیاں گلاں تے سیاہی
گلاں مولنوعات پسندے ہن۔

ڈھولا

ڈھولا میراجی ڈھولا کوئی سرگی دامارہ اے
سجناں باج ساڈا نہیں کوئی گڑا اے
دوٹھواری علاقے دے وچ جاپے دی شکل ڈھول
وچ بدل جاندی اے۔

مکدی گل

پنجاب دی رنگارنگ زندگی وچ کافی حصہ
ایہناں نوک گیتاں دی داوی اے۔ ویار شادی
دا موقع ہونے جاپے فضلاں دی نکائی دا، یا
روز سرہ دے معاملات نوک گیت پنجابیاں دے
نال نال ای ای پسندے ہن۔ احمد راسی تے حنیف راسی
فقیر محمد فقیر نے وی ایہناں نوک گیتاں دے راسی
پنجاب دی ثقافت عوام تیلر ایڑائی اے۔ ایہناں
توں نہ صرف پنجاب دی ورماں پرانی تاریخ دا
پتہ لگدا بلکہ ایس علاقے دے لوکاں دی فنی
ہلا حیاں داوی فون اندازہ سو جاند اے۔